

het egidiuslied op plaat

26

Als we in de klas poëzie uit de middeleeuwen lezen, zijn we er ons gewoonlijk onvoldoende van bewust dat het hier meestal om echte liederen gaat, teksten die in allereerste plaats bestemd waren om gezongen te worden. De middelnederlandse poëzie, hetzij episch, hetzij lyrisch of episch-lyrisch, geestelijk of wereldlijk, was vooral een liedkunst. Precies daarom konden die teksten zo gemakkelijk mondeling doorgegeven worden, vooral de volksliederen, die voortdurend, lichtjes gewijzigd, aangevuld of aangepast op nieuw opdoken. Men denke bijvoorbeeld aan 't lied van Heer Halewijn met zijn varianten en zijn nu eens twee-, dan weer drieregelige strofen. Minder opvallend misschien is de liedvorm bij de zogenaamde kunstlyriek: teksten afkomstig van wellicht één enkel welbekend dichter. Het mooiste voorbeeld hiervan is het Egidiuslied waarvan de rondelvorm (met refrein) duidelijk wijst op de muzikale oorsprong.

Maar wie kent die melodieën, en welke leraar kan het zich veroorloven deze liedvormen in de klas ten gehore te brengen?

Een grammofoonplaat met een getrouwe gezongen opname van deze teksten, daar hebben we al lang naar uitgekeken! En eindelijk is er nu zo'n plaatopname die perfect in onze behoeften voorziet: een LP met liedjes uit het **Antwerps Liedboek** en het **Gruuthuse Manuscript** gezongen en gespeeld door Studio Laren onder leiding van Marijke Ferguson.

Om te beginnen zijn we zeer tevreden met de tekstkeuze van deze plaat. De twee hoofdgenres (volkslied en kunstlied) zijn beide op gelijke wijze vertegenwoordigd. Het Gruuthuse Manuscript is een verzamelhandschrift met in hoofdzaak kunstliederen uit de veertiende eeuw, voornamelijk van de hand van de Brugse dichter-componist Jan Moritoen. Hieruit worden acht liedjes gebracht, waaronder de meest bekende: **Aloette** en **Wi willen van den kerels zingen** (Kerelslied). Het Antwerps Liedboek daarentegen is een gedrukte verzameling van hoofdzakelijk volksliederen uit

Voorpagina van het Antwerps Liedboek (Een schoon Liedekens-Boec indien welken ghy in vinden sult Veelderhande liedekens), gedrukt door Jan Roulans te Antwerpen in 1544.

1544, waarvan het ontstaan meestal veel vroeger gedateerd mag worden. Daaruit horen we vijf teksten, onder meer **In oostlant wil ic varen**, **Het daghet inden oosten** en **Het viel eens hemels douwe**.

Ook de uitvoering van deze liederen kan ons niet anders dan enthousiast maken. Gelukkig heeft de verstaanbaarheid van de tekst kennelijk de voorrang gekregen.

(De teksten zijn overigens ook bij de plaat ingesloten). Maar bovenal bevalt ons de frisse muzikale en tekstuele interpretatie dank zij het gebruik van authentieke renaissance-instrumenten, de rechttoe-rechtane zangstemmen (vooral Donald de Marcos zingt recht voor z'n raap!) en de levendige afwisseling van stoere ritmen en zachte melodieën. Kortom, men raakt er niet op uitgeleusterd!

De plaat is de eerste realisatie van de Stichting Constanter. Deze stichting houdt zich bezig met het verspreiden van kunst en cultuur, in het bijzonder

muziek en literatuur, uit de Nederlandstalige gebieden uit de middeleeuwen en de renaissance. Dit wordt ondermeer gedaan door het uitbrengen van op het onderwijs gericht materiaal (grammofoonplaten, boeken en diaserieën), het organiseren van (school-) voorstellingen en concerten. De stichting heeft intussen al twee nieuwe langspeelplaten in voorbereiding: een met liedjes van Bredero en zijn tijdgenoten en een met de integrale uitvoering van de drie grote balladen, nl. **Heer Halewijn**, **het Hildebrandtslied** en de **Twee Koningskinderen**. Verder zijn er verschillende diaserieën en lesboeken in voorbereiding.

De plaat kan besteld worden door 22 fl (Bfr. 380) over te maken op rekening nr. 54.82.01.552 van de Algemene Bank Nederland (postgiro bank 6269) te Amsterdam of op postgiro 3756926 van Stichting Constanter, Bankstraat 40, 1094 EG Amsterdam.

J. Uyttendaele